

Sak 66/23 Budsjet 2024

1. Innledning

I denne saken gis styret en orientering om statsbudsjett 2024. Styret inviteres til å gi sin vurdering av budsjettammen for 2024.

Styret vil i neste styremøte, 14. desember, få detaljert budsjett for 2024 til behandling.

Forslag til vedtak:

Styret tar statsbudsjett 2024 til orientering.

2. Statsbudsjett 2024

2.1 NIHs bevilgning

Dagens finansieringssystem for universiteter og høyskoler er todelt. En historisk bestemt basisbevilgning, og en resultatbasert bevilgning. Den resultatbaserte bevilgningen er i sin tur delt opp i en del for resultater innen utdanning (åpen ramme), og en del for resultater innen forskning (lukket ramme). Resultatmodellen vil bli endret fra og med statsbudsjettet for 2025. Se avsnitt 2.3.

Tildeling for NIH øker fra til 256,2 mill. kr i 2023, til 271,9 mill. kr i 2024. Endringen i bevilgning fra i fjor kan i hovedsak henføres til:

- **Kompensasjon for pris- og lønnsvekst** på 16,9 mill. kr. Den inkluderer videreføring av kompensasjon for prisstigning bevilget i revidert statsbudsjett 2023 (5,8 mill. kr), samt 11,1 mill. kr i kompensasjon for forventet prisstigning i 2024.
- **Forskjellige kutt** på til sammen 3,6 mill. kr:
 - o utfasing av tidsavgrenset bevilgning til 20 studieplasser på praktisk pedagogisk utdanning (1 mill. kr)
 - o utfasing av tidsavgrenset bevilgning til rekrutteringsstilling (0,5 mill. kr)
 - o inndekning av kostnader ved felles satsinger i sektoren (2,1 mill. kr)
- **Forskjellige tillegg** på til sammen 3,3 mill. kr:
 - o Midler til utviklingstiltak innen utdanning som HK-dir har hatt til fordeling etter søknad fra UH institusjonene, er fordelt ut til institusjonene slik at de fra 2024 inngår i den enkelte institusjons ordinære bevilgning. NIHs andel av denne potten ble 1,2 mill. kr.
 - o Midler til å finansiere opptrapping av 5-årig integrert master i lærerutdanningen. Det er satt av 2,1 mill. kr for det fjerde året i utdanningsløpet. Hele eller deler av denne bevilgningen skal fordeles direkte til Institutt for lærerutdanning og friluftsliv.
- **Redusert resultatbevilgning** fordi NIH samlet sett leverte litt dårligere resultater i 2022. Resultatbevilgningen reduseres 0,9 mill. kr.

For å få frem den delen av bevilgningen som er disponibel for bruk i den vanlige driften av høyskolen, må vi korrigere for at:

- Nye nettstudier finansieres av de studiepoengmidler som nettstudiene genererer. Dette øker fra 1,2 mill. kr. i budsjett for inneværende år, til 2,2 mill. kr. i budsjettet for neste år.
- En del av bevilgningen er øremerket til merkostnader knyttet til 5 årig integrert lærerutdanning (2,1 mill. kr.)
- Bevilgning overført fra HK-dir øremerkes utviklingstiltak i NIHs utdanningsvirksomhet (1,2 mill. kr.)
- Husleien, som Statsbygg indeksregulerer på grunnlag av konsumprisindeksen pr. november 2023. Konsumprisindeksen er basert på prisstigningen siste 12 måneder. NIH forventer en husleieøkning på om lag 3 mill. kr (+4,8 %).

Når vi trekker fra husleien, studiepoengmidler til nettstudier, overførte utviklingsmidler fra HK-dir og midler øremerket til lærerutdanningen, blir den disponible delen av neste års bevilgning 8,9 mill. kr større enn disponibel bevilgning for 2023. Det tilsvarer en lønns- og priskompensasjon på om lag 3,5%. NIH får dermed ikke fullt ut kompensert for den forventede lønns- og prisveksten, og budsjettet blir derfor stramt.

Bevilgning (i hele 1000)	Beløp	Endring mot B 2023	
		kr.	%
Rammebevilgning 2023	256 241		
Prisjustering	16 875		
Studieplasser 2019 - 2023	-1 049		
Utfasing rekr.stillinger (Utd.løftet 2020)	-508		
Inndekning satsinger	-2 050		
Rammeøkning (overføring av av midler fra HK-dir)	1 195		
Andre endringer (4 år på 5 årig lærerutdanning)	2 098		
SUM justeringer	1 243		
Uttelling resultatbevilgning	-931		
Bevilgning 2023	271 871	15 630	6,1 %
Husleie til Statsbygg	-50 225		
Midler øremerket 5 årig lærerutdanning	-2 098		
Overføring av midler fra HK-dir	-1 195		
Økning resultatbevilgning nettstudier (2023 til -24)	-1 150		
Disponibel rammebevilgning 2023	217 203	8 887	3,5 %

2.2 NIHs resultatbevilgning utdanning og forskning

Resultatbevilgningen for utdanning har en åpen ramme. Dvs. at uttelling bestemmes av egen produksjon og satsene for uttelling på ulike resultatindikatorer. Satsene indeksreguleres hvert år.

Som det fremgår av nedenstående tabell, har NIH fra 2021 til 2022 betydelig nedgang på både kandidatproduksjon og dr. grader, mens studiepoeng ligger omtrent på samme nivå som i 2021, og studentutvekslingen har vokst betydelig. Hvis vi vektet studieproduksjonen i forhold til betydning for økonomisk uttelling, har studiesiden en liten nedgang i samlet produksjon, men den økonomiske uttelling skulle likevel økt med de indeksregulerte satser som oppgis i statsbudsjettet (+2,1 mill. kr/3 %).

	Stykkpris 2022 (fra statsbudsj)	Resultat			Endring	Endring	Resultatbevilgning	Resultatbevilgning	Endring fra
		2 022	2021	2020	B23 - B24	B22 - B24	2024	2023	2023
Åpen ramme:									
Studiepoeng (60 SP) BA kat E	48 250	640	647	615	-7	32	30 880 000	29 244 400	
Studiepoeng MA (60 SP) kat D	59 300	271	277	216	-6	61	16 070 300	15 401 200	
Fag på lavere grad (60 Sp)kat F	40 750	17	2	3	15	-1	692 750	76 400	
SUM studiepoeng							47 643 050	44 722 000	2 921 050
Uteksaminerte kandidater BA	37 000	173	183	140	-10	14	6 401 000	6 350 100	
Uteksaminerte kandidater MA	45 600	105	141	129	-36	-2	4 788 000	6 034 800	
SUM kandidater							11 189 000	12 384 900	-1 195 900
Utreisende Erasmus+ studenter	18 600	29	9	8	20	0	539 400	156 600	
Inn-/utreisende studenter	12 400	123	37	22	86	-77	1 525 200	431 050	
SUM utvekslingsstudenter							2 064 600	587 650	1 476 950
Doktorgrader	465 550	8	11	11	-3	0	3 724 400	4 802 600	-1 078 200
SUM åpen ramme							64 621 050	62 497 150	2 123 900

Resultatbevilgning for forskning har en lukket ramme. Dvs. at rammen pr. indikator er gitt, og at satsene pr. produsert enhet er avhengig av den totale produksjonen (total ramme delt/totalt antall produserte enheter i sektoren). Rammen indeksreguleres hvert år.

Som det fremgår av nedenstående tabell, har NIH betydelig vekst i inntekter fra EU og NFR, mens vi har en nedgang i BOA-inntekter fra andre kilder, og betydelig nedgang i publikasjonspoeng. Hvis vi vektet forskningsproduksjonen i forhold til betydning for økonomisk uttelling, har forskningen en økning i samlet produksjon. Den økonomiske uttelling skulle økt betydelig med de satser som oppgis i statsbudsjettet (+1,4 mill. kr/14 %).

	Stykkpris 2022 (beregnet)	Resultat			Endring	Endring	Resultatbevilgning	Resultatbevilgning	Endring fra	Pott hele UH sektoren	NIHs andel av pott
		2 022	2021	2020	B23 - B24	B22 - B24	2024	2023	2022		
Lukket ramme:											
Publikasjonspoeng	23 715	221	283	291	-62	2	5 240 933	5 898 087	-657 155	698 791 000	0,75 %
Midler fra EU	0,62	1 438	-1 509	1 431	2 947	1 380	887 786	-1 070 467	1 958 253	634 133 000	0,14 %
Midler fra NFR	0,09	7 284	4 248	4 746	3 036	-3 421	646 826	392 511	254 315	380 486 000	0,17 %
Midler fra andre kilder	0,08	32 402	30 206	20 674	2 196	-2 854	2 474 076	2 677 208	-203 132	380 627 000	0,65 %
SUM lukket ramme							9 249 620	7 897 338	1 352 282	2 094 037 000	

Det er dermed en stor differanse mellom det vi fikk gjennom statsbudsjettet (-0,9 mill. kr) og det vi forventet ut fra beregningene (+3,5 mill. kr). Det kan se ut som at differansen kan forklares med at satsene presenteres med indeksregulering, men at indeksreguleringen er tatt ut i beregningene av økonomisk uttelling, fordi de inngår i det samlede påslaget for prisjustering på 16,9 mill. kr. Dette sjekkes med Kunnskapsdepartementet.

3. Ny resultatmodell fra og med statsbudsjettet for 2025

Som det fremgår av oversiktene i forrige avsnitt, består dagens resultatmodell av fire resultatindikatorer for utdanning:

- studiepoeng fordelt på bachelor- og masternivå
- uteksaminerte kandidater fordelt på bachelor- og masternivå
- studentutveksling (Erasmus og andre)
- avlagte doktorgrader

og fire resultatindikatorer for forskning:

- publikasjonspoeng
- inntekter fra EU
- inntekter fra NFR
- BOA-inntekter fra andre kilder.

I tillegg er det for indikatorene **studiepoeng** og **uteksaminerte kandidater** seks differensierte satser/kategorier, avhengig av hvor kostnadskrevenende et studium anses å være.

Kunnskapsdepartementet har ønsket å forenkle dette systemet, og å gjøre det mer rettferdig, og har fått vedtatt et nytt system. Dette skal etter planen gjennomføres fra og med statsbudsjettet for 2025. Endringene innebærer i hovedsak at:

- **Antall resultatindikatorer reduseres fra åtte til tre.** Det som tas bort er de fire indikatorene innen forskning, samt indikatorer for studentutveksling. De indikatorene som blir videreført er:
 - o **Studiepoeng.** Det vil ikke lenger bli skilt mellom bachelor- og masternivå. Satsene pr. heltidsekvivalent (60 SP), blir de samme for bachelor og masternivå.
 - o **Fullføringsgrad**, som erstatter dagens indikator for uteksaminerte kandidater. Denne vil bli utregnet på grunnlag av to faktorer. Dels avhenger fullføringsgraden av om antallet uteksaminerte til normert tid øker eller går ned, og dels avhenger den av om institusjonen ligger over eller under gjennomsnittlig gjennomføringsgrad for UH-sektoren. Her vil institusjonen få i tillegg eller fratrukk kr 50.000 pr student over/under fjorårets nivå, og kr 250.000 for hver student man ligger over/under landsgjennomsnittet.
 - o **Uteksaminerte dr. grads kandidater** videreføres, men satsen fryses på dagens nivå (kr 465.000 pr disputas).
- **Differensieringen på satser/kategorier for studieproduksjon reduseres fra seks (A til F) til tre.**
 - o En kategori for de aller dyreste studiene, dagens kategori A, som avgrenses til profesjonsstudier innen medisin, odontologi og veterinærstudier. Satsen i denne kategorien settes til om lag kr 191.000.
 - o Kategorien for de billigste studiene, vil inkludere teorifagene innen samfunnsvitenskap, humaniora og økonomi/adm. med en sats på om lag kr 55.000.
 - o De øvrige fagene, dvs. fag som ikke er rene teorifag, havner i midtkategorien. Dette inkluderer realfag, teknologifag, kunstfag, helse-

og omsorgsfag, lærerutdanning, idrettsfag m.m. Satsen i denne kategorien settes til kr 81.000, som er godt over det nivå på som NIH har fått hittil. I dag har NIH kr 48.250 for bachelorkandidater, og kr 59.300 for masterkandidater.

- **Totalrammen videreføres** slik at midler fra kategorier som blir borte overføres til kategorier for studiepoeng og studiegjennomføring. Satsen for doktorgrader fryses på årets nivå.

I budsjettet for 2025 vil NIH miste uttellingen på forskningsindikatorene. Forskningsindikatorene utgjør imidlertid kun 12 % av uttellingen i resultatmodellen for NIHs vedkommende.

På indikatoren studiepoeng, som har stått for mer enn 60 % av vår uttelling i resultatmodellen, forventer vi vekst i 2023 i studiepoengproduksjon, og i tillegg øker satsen med 40 %.

I tillegg forventer vi vekst i gjennomføringsgraden, og i antall avlagte doktorgrader, som begge hadde en nedgang fra 2021 til 2022.

Totalt sett bør dette gi bedre uttelling i resultatmodellen i statsbudsjettet for 2025.